

FORSVARSAKADEMIET

BRIEF

OLIE SKABER FRED I SUDAN

Af Henrik Laugesen, major, MA
Institut for Strategi

BRIEF

OLIE SKABER FRED I SUDAN

Af Henrik Laugesen, major, MA
Institut for Strategi

Major Henrik Laugesen er ansat ved Institut for Strategi. Hans primære interesseområder er Afrika, kapacitetsopbygning og udvikling. Han har en Mastergrad i Afrikastudier fra Københavns Universitet.

Henrik Laugesen kan kontaktes på ifs-02@fak.dk

Forsvarsakademiet

© Forsvarsakademiet

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med aftaler mellem Forsvaret og Copy-Dan. Enhver anden udnyttelse uden Forsvarsakademiets skriftlige samtykke er forbudt i følge gældende lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag til brug ved anmeldelser

Forsvarsakademiet er Danmarks førende forskningsinstitution inden for militære studier. Vi forsker i et bredt felt af militære kerneområder såsom militære operationer, strategi, sikkerheds- og forsvarspolitik, militær ledelse, tværkulturel forståelse og militærhistorie. Akademiets fælles omdrejningspunkt er anvendt forskning i fremtidens konflikter.

Forsvarsakademiets forskning og forskningsbaserede uddannelser skal være med til at sikre, at dansk forsvar kan kæmpe og vinde i morgendagens konflikter. Men den omfattende viden på akademiet skal ikke alene stilles til rådighed for forsvaret. Gennem publikationer bidrager akademiet også til at informere og nuancere den offentlige debat om danske og internationale forsvars- og sikkerhedspolitiske forhold.

God fornøjelse ved læsning af Forsvarsakademiets publikationer!

København juli 2011
Forsvarsakademiet
Institut for Strategi
Svanemøllens Kaserne
Postboks 2521
2100 København Ø
Tlf.: 3915 1210
Fax: 3915 1504
Redaktør: Institutchef Nicolas T. Veicherts.
ifs-01@fak.dk, tlf.: 3915 1210
Layout: FAK
ISBN: 978-87-987720-1-9
Udkommer kun i elektronisk form

Forsvarsakademiets forlag

Indhold

INDLEDNING.....	4
OLIEN OG SUDAN.	6
FORDELING AF OLIEINDTÆGTER	9
HVOR BLEV PENGENE AF?	10
FRED I UNITY STATE	11
KONKLUSION.....	12

INDLEDNING

Da sydsudanenserne søndag den 9. januar 2011 gik til stemmeurnerne for at afgøre om landet skulle deles i et Nord-og et Sydsudan, var det kulminationen på en lang og problemfyldt proces. En proces der ikke blev spået mange chancer for succes bl.a. på grund af konfliktens sammenhæng med Sudans olieforekomster. Når det kommer til forskning i hvorledes naturressourcer påvirker konflikter, kan bidragene generelt opdeles i to kategorier. Der er dem der mener, at naturressourcerne er konfliktskabene, og dem der mener det modsatte. Sådan forholder det sig også med olien i Sudan.

Jason Switzer¹ har både i 2001, 2002 og 2007 beskrevet de negative sammenhænge mellem naturressourcer, økonomi og konflikt i bl.a. afrikanske lande. I 2002 skriver Jason Switzer om konflikten i Sudan. *“Our analysis suggests that revenues from petroleum production are financing the conflict, that the oilfields have become strategic targets for rebels.....”*², ”Switzer fremfører her et argument om, at sammenhængen mellem olieindtægter og våbenkøb er kilde til konflikt. Dette synspunkt bakkes op af mere journalistiske øjebliksbilleder fra Sudan. I en artikel fra The Telegraph fra august 2009 kan vi læse *“South Sudan Faces New War Over Oil”*³. I artiklen fremhæves de mange uroligheder omkring eksempelvis Abyei, som en kamp om oliefelter og en tiltagende positionering før valget i 2011. Alt nøje tilrettelagt af den sudanesiske præsident Omar Al Bashir. I slutningen af 2009 så vi en fraktion af The Sudanese Peoples Liberation Movement (SPLM), anført af den tidligere udenrigsminister Lam Akol⁴, bryde ud og danne sit eget parti SPLM Democratic Change (SPLM DC). Siden har beskyldningerne fløjet mellem disse to partier. SPLM beskylder SPLM DC for at modtage støtte fra Bashir, og således være en del af kampen om olie. SPLM DC besvarer ilden ved at beskylde SPLM for at hindre deres lovlige politiske arbejde.⁵ Tilstedeværelse af olie synes således umiddelbart at være en medvirkende årsag til konflikt. Men det store spørgsmål er så, hvordan er det lykkedes Sudan at nå så langt, med så tilsyneladende dårlig odds som beskrevet?. Et bud på et argument for en mere positiv sammenhæng mellem olie og konflikten i Sudan, finder vi eksempelvis hos Luke A. Patey. På en blog⁶ udtrykker han oliens betydning således *“It would*

(1) Switzer, Jason, *Armed Conflict and Natural Resources: The Case of the Minerals Sector*. IIED/MMSD, 2001. Switzer, Jason, *Oil and violence in Sudan*, 2002, Switzer, Jason og Mareike Hussels, *Transforming War Economies*, 2007.

(2) Switzer, Jason, *Oil and violence in Sudan*, 2002.

(3) <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/africaandindianocean/sudan/6034690/South-Sudan-faces-new-war-over-oil.html>.

(4) Lam Akol Ajawins (Shillukstammen) udbrud af SPLM kan ikke alene tilskrives kamp om olie, men også forhold der går helt tilbage til begyndelsen af 1991 hvor uenighed med John Garang førte til starten på en lang magtkamp mellem de to. Shillukstammens afslappede forhold til arabiske stammer, samt Lam Akol periode (2007) som udenrigsminister, har øget spændingerne mellem Akol og SPLM. Collins, Robert O. *A History of Modern Sudan*. Cambridge Uni Press 2008, p. 204.

(5) <http://www.sudantribune.com/SPLM-DC-denies-links-to-any,38284>.

(6) <http://blogs.ssrc.org/sudan/2010/10/04/oil-and-sudans-coming-referendum>.

be an act of economic suicide for either side to make a move to capture oil fields by force". Og han fortsætter, "Since peace was established, the North's ruling National Congress Party and its southern counterpart, the Sudan People's Liberation Movement have no interest in disrupting their yearly windfalls of oil revenue by returning to war". I følge Luke A. Patey har ingen af parterne nogen interesse i at skabe konflikt, da det blot vil reducere deres respektive indtægter.

Men hvad er så op og ned i konflikten? Ved at anlægge et kritisk perspektiv på anvendelsen af begrebet konflikt kunne man hævde, at begge tilgange præsenteret her, kan optræde samtidig. Hvor især artiklen fra The Telegraph taler om konflikt som mindre sammenstød begrænset i tid og rum, så taler Luke A Patey om genoptagelsen af borgerkrigen. De mindre sammenstød er en magtkamp om position, men de griber ikke væsentligt ind i olieproduktionen. En genoptagelse af borgerkrigen vil formentlig reducere produktionen væsentligt og er derfor ikke ønskelig. Man kan derfor argumentere for, at det er muligt at have mindre lokale delvist oliefinansierede konflikter på mikroniveau, når blot disse ikke udvikler sig til en borgerkrig på makroniveau. Når det derimod kommer til opfattelsen af olieindtægternes grundlæggende betydning i de to eksempler, bliver forskellen fundamental. Man kan sige at Jason Switzer, ved at betragte konflikten "nedefra", er eksponent for argumentet om at olieindtægterne indgår i en slags negativ logik, der øger sandsynligheden for konflikt. Luke A. Patey er, ved at betragte konflikten "oppefra" eksponent for argumentet om at olieindtægterne indgår i en slags positiv logik der reducerer sandsynligheden for konflikt.

Dette brief tager afsæt i Luke A. Patey grundlæggende tilgang til konflikten i Sudan, og forsøger at udbygge argumentet om en positiv sammenhæng mellem olien og freden i Sudan. Argumentet er, at olien har påvirket fredsprocessen positivt på alle niveauer siden 2005, og den kan være en væsentlig fredsskabende faktor⁷ i Sudan i mange år frem. Da op imod 90% af Sydsudans indtægter og 60% af Nordsudans indtægter kommer fra olie⁸, er Nordsudan og Sydsudan stærkt interesseret i, at olien flyder frit og kan eksporteres. Dette kan kun lade sig gøre hvis der samarbejdes mellem nord og syd, da syd har olien, og nord har den helt nødvendige olieindustri med dertil hørende rørledninger og raffinaderier. Nord og syd er derfor tvunget til at arbejde sammen i mange år endnu, hvis de skal forsætte en positive udvikling baseret på olieindtægter. Der er så at sige etableret en gensidig afhængighed, der kan vise sig at være en helt afgørende faktor for bevarelse af freden i mange år frem, godt hjulpet af bl.a. Kinas stigende appetit på olie⁹. Vejen til velstand i Sudan er lang, og det er naturligvis væsentligt i denne sammenhæng at påpege, at borgerkrigen i Sudan har andre udfordringer

(7) Her menes fred som "fravær af borgerkrig, eller borgerkrigs-lignende tilstande".

(8) <http://www.undispatch.com/where-does-all-the-southern-sudanese-oil-money-go>.

(9) Kineserne får 6% af deres olie fra Sudan, og behovet synes at vokse i takt med Kinas vækst.

end olie¹⁰. Olien og dens rolle som fredsskaber er således kun et blandt mange parametre i landet udvikling. Alle parametre skal adresseres, hvis udvikling skal fremmes. Dette brief bliver ved olieperspektivet og vil gennem en analyse af den sudanesiske olieøkonomis udvikling og pengenes fordeling, argumentere for en positiv sammenhæng mellem fred i Sudan og indtægterne fra olien.

OLIE OG SUDAN.

Det er overordnet set samspillet mellem to faktorer, der har gjort olien til en potentiel "peacemaker" i Sudan. Det er stigning i olieproduktionen gennem investering, opbygning og effektivisering af olieindustrien siden sidst i 90'erne, og den gunstige udvikling i olieprisen frem til 2008. Begge fænomener udvikler sig markant under hele eller dele af fredsftalens periode, med stor økonomisk vækst i Sudan til følge. Efterfølgende gives en kort analyse af Sudans olieeventyr. Olien har stort set været en faktor i sudanesiske politik lige siden landet fik sin selvstændighed i 1956. Det Italienske olieselskab Agip forsøgte i 1959 at finde og udvinde den sudanesiske olie, men uden succes¹¹. Det blev derimod det amerikanske selskab Chevron, der i 1979 lykkedes med dette forehavende¹². Borgerkrigen¹³, der for alvor tog fart i begyndelsen af 1983, satte umiddelbart en stopper for det eventyr, og Chevron indstillede sine aktiviteter i 1984. Først da Kina i 1996 meldte sig på banen, kom der for alvor gang i olieproduktionen. Sammen med det gamle sudanesiske benzinselskab, Sudanese Petroleum (SUDAPET) skabte sudanenserne og kineserne selskabet Greater Nile Petroleum Operating Company (GNPOC). Selskabet gjorde store oliefund, men nok så vigtigt, de påbegyndte også bygningen af en olieledning. I august 1999, da rørledningen fra Heglig¹⁴ til Port Sudan var færdig, kunne Sudan for første gang eksportere olie. Først i begyndelse af 2000 kom produktionen op over 100.000 tønder om dagen, og i årene efter steg produktionen støt.

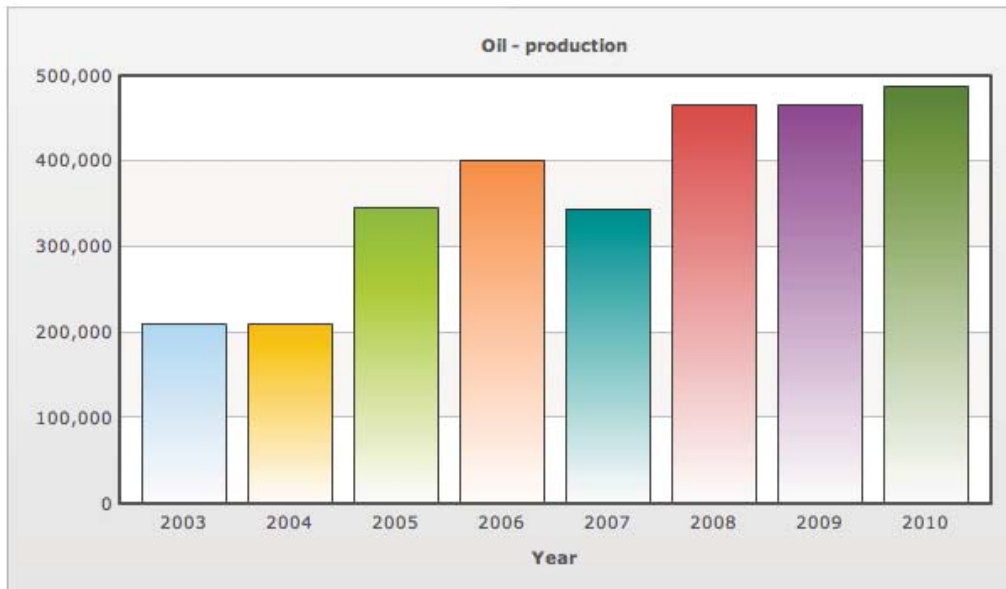
(10) Eksempelvis Numayris overraskende indførelse af "Septemberlovene" i 1983, der bl.a. indførte Sharia i hele Sudan. Collins, Robert O. *A History of Modern Sudan*. Cambridge Uni Press 2008, p. 146.

(11) Ismail S.H. Ziada, *Oil in Sudan. Fact and Impact on Sudanese Domestic and International Relations*. Universidad Autónoma De Madrid, p.5.

(12) Ismail S.H. Ziada, *Oil in Sudan. Fact and Impact on Sudanese Domestic and International Relations*. Universidad Autónoma De Madrid, p.5 -7.

(13) Numayris indførelse af "Septemberlovene" i 1983, betød håndhævelse af Sharia gennem Broderskabets Islamistiske Domstole. Her var grænsen nået for Sydsudanerne. De følte at Addis Ababa aftalen var kollapsede. Collins, Robert O. *A History of Modern Sudan*. Cambridge Uni Press 2008, p. 147.

(14) Stort oliefelt i det sydlige Kordofan.

Figur 1. Olieproduktion opgjort i tønder pr. dag fra 2003 til 2010. Kilde: CIA World Fact Book. Samlet og præsenteret af indexmundi.com.

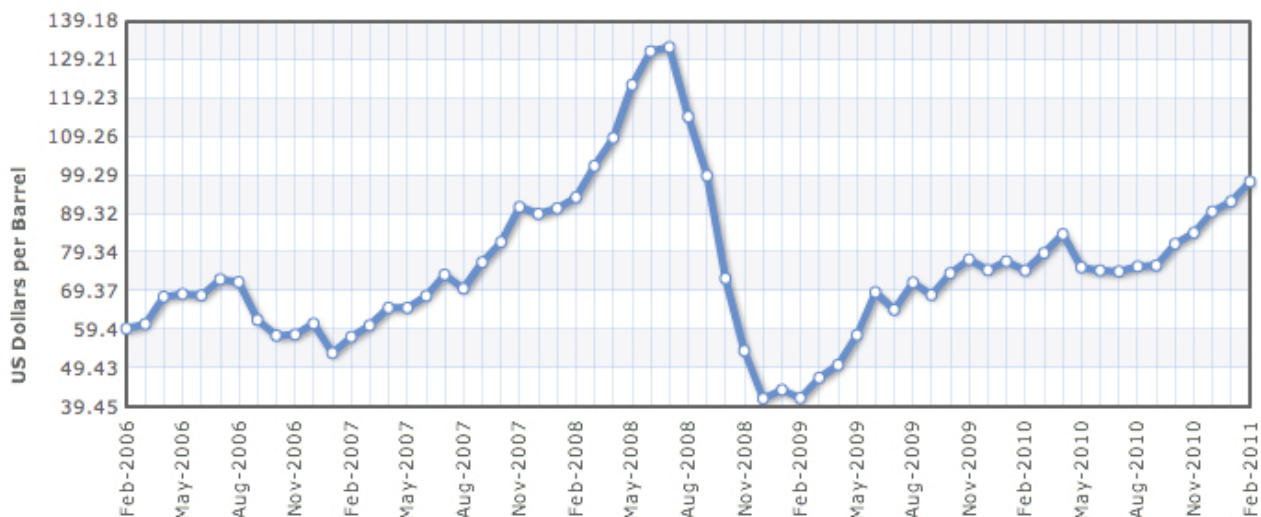
Bemærkelsesværdigt er det, at produktionen næsten fordobledes i 2005, det år hvor fredsaftalen Comprehensive Peace Agreement (CPA) indgås. Det midlertidige produktionsfald i 2007 påvirkes af forsinket færdiggørelse af en række oliefelter der har været undervejs siden 2006¹⁵. Statistik er taknemmelig og i den sammenhæng er det vigtigt ikke at hæfte sig ved tallene, men ved tendensen. Det kan nemlig være endog særdeles vanskeligt at finde præcise tal for olieproduktionen i denne periode, idet regeringen i Nordsudan konsekvent beskyldes for at opgave produktionstal, der er mellem 9% og 26% lavere end produktionsselskaberne¹⁶. Dette forhold har dog ikke indflydelse på udviklingen i produktionen fra 2005 til 2010, der herefter placerer Sudan som den tredje største olieproducent i Afrika syd for Sahara efter Nigeria og Angola.¹⁷ Man kan således konkludere, at olieproduktionen fra 2005 har været jævnt stigende.

Som nævnt er olieproduktionen ikke den eneste faktor med indflydelse på landets økonomi. Olieprisen steg samtidig voldsomt fra 2006 frem til 2008, som det fremgår af nedenstående graf.

(15) http://www.ecosonline.org/news/2007/sudan_sees_520000_bpd_oil_output_in_2007.doc/

(16) Global Witness. Crude Calculations, The continued Lack of Transparency over Oil in Sudan. Januar 2011.

(17) Patey, Luke. *Oil and Politics, a dangerous mix*. The Africa.org, May 2010.

Figur 2. Olieprisen opgjort i dollar fra 2006 til 2011. Kilde: International Monetary Fond (IMF) og præsenteret af *indexmundi.com*.

Dette har en forstærkende, men dog tidsbegrænset, effekt på indtægterne. Fra 2008 dropper oliepriserne som bekendt dramatisk. Selvom prisen på råolie siden er steget, har den ikke nået niveauet fra 2008. Som tidligere omtalt gør usikkerheden omkring olieproduktionstallene det meget vanskeligt at sige noget om præcist, hvor mange penge olieeventyret har genereret. Organisationen Global Witness, der siden 2009 har forholdt sig kritisk til fordeling af oliemillionerne mellem nord og syd anslår, at der i perioden 2005 til 2010 i alt er tilgået Sydsudan ca. 10 milliarder dollars¹⁸. (ca. 50 milliarder kroner)¹⁹, hvilket betyder ca. 90% af Sydsudans indtægter kommer fra olie²⁰ (60% af Nordsudans indtægter). Både Nord og Sydsudan har i perioden 2003 til 2011 haft en årlig vækst på mellem 5% og 10%²¹. Man kan derfor konkludere, at Sudans samlede indtægter fra salg af råolie, har haft en tydelig og målbar effekt på landets økonomi²², herunder udtrykt ved en markant stigning i BNI fra 2000 til 2009.

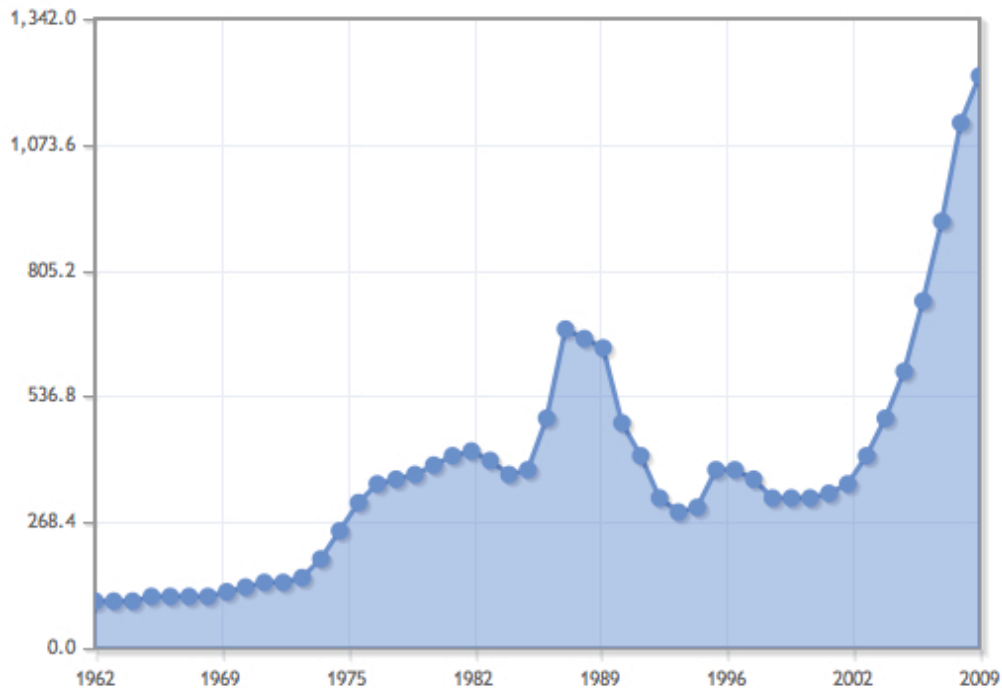
(18) Global Witness. Crude Calculations, The continued Lack of Transparency over Oil in Sudan. Januar 2011.

(19) <http://www.um.dk/da/menu/Udenrigspolitik/Landefakta/LandefaktaAfrika/Sudan.htm>.

(20) <http://www.undispatch.com/where-does-all-the-southern-sudanese-oil-money-go>.

(21) CIA World Fact Book, Sudan, samlet og præsenteret af Index Mundi.

(22) BNI er vokset fra ca. 12 milliarder \$ i 2000 til ca. 50 milliarder \$ i 2009, http://data.worldbank.org/danish?cid=GPDda_WDI.

Figur 3. Bruttonationalindkomst (BNI) i Sudan. Kilde: World Bank National accounts data, and OECD National Accounts data files, samlet og præsenteret af Index Mundi.

FORDELING AF OLIEINDTÆGTER

Inden vi ser mere detaljeret på hvad pengene er blevet brugt til, og hvilken effekt de kan have haft, kaster vi lige et blik på den del af CPA²³ der beskriver fordelingen af oliemillionerne. Det er et godt udgangspunkt for at følge pengestrømmen, og netop den særlige fordeling af olieindtægterne, er relevant for argumentationen om olie som fredsskaber. Fredsaftalen berører naturligvis mere klassiske sikkerhedsrelaterede emner som våbenhvile og troppetilbageføring i ramme af en DDR²⁴ proces. CPA er herudover også rimelig konkret, når det gælder fordeling af oliemillionerne. Jf. CPA fremgår der følgende fordeling af indtægter fra olien²⁵. Indtægterne skal overordnet fordeles med 50% til Nordsudan og 50% til Sydsudan, når følgende mellemregning er foretaget. Først fratrækkes et variabelt beløb (et aftalt antal dollar pr. tønde) til en stabiliseringsfond, Oil Revenue Stabilisation Account (ORSA)²⁶. Herefter fratrækkes mindst 2% til de olieproducerende

(23) Comprehensive Peace Agreement (CPA) endeligt underskrevet den 9. Januar 2005 i Naivasha, Kenya.

(24) Disarmament, Demobilisation and Reintegration.

(25) Comprehensive Peace Agreement, p. 51 "Guiding Principals for Sharing Oil Revenue".

(26) Jf. CPA p. 54 har fonden et udviklingsmæssigt perspektiv.

stater og etniske grupperinger med særstatus i CPA²⁷. Intentionerne i denne tilnærmelsesvis forfatningsmæssige²⁸ fordeling af midler har været at sikre befolkningerne omkring oliefelterne, der samtidig er de områder der blev hårdest belastet under krigen, et grundlag for eksistens. Reelt har denne forfatningssikrede månedlige direkte udbetaling til stater og stammer formentlig også skabt et netværk af lokale pengestrømme, der er vanskelige at kortlægge. Fænomenet rammer hovedsageligt Sydsudan, da de olieproducerende områder primært befinder sig her. Jeg vender senere tilbage til den praktiske betydning af disse netværk af lokale pengestrømme i relation til dette briefs pointe.

HVOR BLEV PENGENE AF?

Dette brief ønsker som bekendt at argumentere for en positiv sammenhæng mellem olieindtægterne og freden. Det er derfor relevant at se på, hvorledes de mange penge reelt er blevet brugt. Den klassiske tilgang til denne problemstilling vil normalt være et udviklingsperspektiv, et argument om at udvikling anses for at være en nødvendig forudsætning for tilvejebringelse af fred og sikkerhed. I henhold til CPA'en, så skal indtægter der kommer fra bl.a. olie da også sikre en generel positiv udvikling i levestandarden og en bedre livskvalitet for befolkningen i Sudan, men er det så sket? Kaster man et blik på et par traditionelle indikatorer for velfærdsfremgang som eksempelvis forventet levetid og børnedødelighed, taler de et andet sprog. Den forventede levetid har ikke flyttet sig meget²⁹, og børnedødeligheden er i dag en smule højere end den var i 2005. Anvendes FN Human Development Index som indikator, ser det ikke meget bedre ud. Sudan har i perioden 2005 til 2010 haft en meget svag positiv udvikling på ca. 0,035³⁰, hvilket nu efterlader Sudan på plads 154 ud af 169 lande.

Der er således intet der peger på, at de mange milliarder dollars er brugt på at hæve levestandarden for den brede sudanesiske befolkning. Når ingen har fået forbedret levestandarden mærkbart, er konklusionen derfor nærliggende, olieindtægterne ikke har virket stabiliserende på landet og konflikten. Problemet er, at denne tilgang ikke forklarer hvorfor der så stadig er fred. Der er, som tidligere nævnt, grunde nok til at genoptage stridighederne, men noget holder den negative udvikling tilbage. Forklaringen på hvad pengene er blevet brugt til, må derfor findes et andet sted.

(27) Her er tale om Abyei, Southern Kordofan og Blue Nile. Abyei modtager eksempelvis penge både som stat og som hjemsted for flere etniske minoriteter som stammerne Dinka og Misseriya. (CPA, Chapter V, p.67).

(28) CPA udgør det eneste forfatningsmæssige grundlag for Sydsudan indtil juni 2011.

(29) En stagnation på omkring de 53 år med mindre udsving fra 2003 til 2011. Kilde CIA World Fact Book præsenteret af IndexMundi.com.

(30) <http://hdr.undp.org/en/data/trends>.

FRED I UNITY STATE

I sidste afsnit blev udviklingshypotesen³¹ udfordret, idet det blev sandsynliggjort, at der ikke har været en nævneværdig oliefinansieret udvikling i Sudan, og at udvikling således ikke kan være årsag til fred siden 2005. Dette indtryk efterlades, når konflikten ansues på makroniveau. I samme periode har der været en lang række af mindre sammenstød mellem parterne (SAF og SPLM). Jeg har i indledningen argumenteret for, at det er muligt at have en situation med mindre lokale konflikter på mikroniveau, når blot disse ikke udvikler sig til en borgerkrig på makroniveau og dermed truer freden. Forklaringen på at disse mindre konflikter ikke udvikler sig, skal findes i den måde oliepengene fordeles på mikroniveau. En teori kunne derfor være, at pengene bliver i magthavernes lommer, og fordeles af særlige "uofficielle" kanaler. Ser man på tallene for korrupsion i Sudan generelt, er der noget der tyder på at dette fænomen stortrives. Fra 2005 til 2009 er Sudan droppet fra en ikke imponerende plads 144 til en plads 172³² af 179 lande. Et eksempel på mikroniveau kan måske bringe os nærmere et svar på spørgsmålene om, hvem der har fået pengene og hvad de er blevet brugt til og hvorfor der er fred.

Lad os derfor tage et nærmere kikk på eksemplet fra Unity State. Unity State er en af Sydsudans større olieproducerende stater, og hører dermed under gruppen de olieproducerende stater og etniske grupperinger med den omtalte særstatus i CPA. Historien fra Unity State i Sydsudan bekræfter denne tendens, og begivenhederne i Unity State er formentlig et ganske illustrativt eksempel på, hvor pengene er gået hen og hvordan de bliver brugt³³. Den 12. marts 2011 blev der jf. Sudan Tribune afholdt ministerråd i Unity State³⁴. Ved denne begivenhed fremlagde minister for økonomi, handel og industri, Hr. Kai Riak Kueithoy resultatet for sidste år og budgettet for 2011. Det fremgik ved den lejlighed, at Unity State modtog 10 millioner dollars i 2010. Under ministerrådet blev der af tilstedeværende journalister stillet spørgsmål til, hvor pengene var blevet af, idet ingen kunne konstatere nogen synlig udvikling i staten. Ministeren redegjorde for, at der var bygget et kraftværk (transformatorstation) samt 12 km asfaltvej fra guvernørens bolig til kraftværket. Disse projekter var et udtryk for hvor pengene blev brugt. Unity State har i alt modtaget ca. 65 millioner dollars i perioden 2005 til 2011³⁵.

(31) Med udviklingshypotesen menes argumentet om at udvikling giver fred.

(32) http://www.transparency.org/policy_research.

(33) Unity State er en olieproducerende stat, og får således 2% af olieindtægterne.

(34) <http://www.sudantribune.com/Unity-State-presents-oil-revenue,38262>.

(35) <http://www.sudantribune.com/Unity-State-presents-oil-revenue,38262>.

Der findes ingen tilgængelige budgetter fra Unity State³⁶, men her er tale om et beløb der overgår udgifterne til de omtalte anlægsprojekter. Således den officielle, men måske knap så overbevisende forklaring. Spørger man andre, får man et andet svar. Eksempelvis Maggie Fick, der er amerikansk freelance journalist bosiddende i Juba³⁷. I en artikel³⁸ mere end antyder hun, at en ikke ubetydelig del af oliemillionerne i Unity State bruges til at købe loyalitet hos forskellige lokale magtgrupperinger. Særligt op til valget i januar 2011 var det en særdeles velbenyttet praksis for at undgå at lokale grupperinger lod sig købe af repræsentanter fra nord, og dermed kunne udstille Sydsudan som ustabil med mange interne stridigheder. Det kan virke som et lokalt fænomen, men aktiviteterne er styret fra magthaverne i Juba. I Unity State er det så Guvernør Taban Deng der, efter Maggie Ficks kilder, står i spidsen for et netværk der både har politikere og militærfolk på lønningslisten. Her er altså tale om en procedure der går ud på at købe politiske modstanderes loyalitet, og få fred. En procedure der bl.a. kan lade sig gøre på grund af de tidligere omtalte "forfatningssikrede" pengestrømme³⁹ direkte til stater eller etniske grupperinger. En accepteret praksis der tilsyneladende er effektiv, men også meget dyr. Dette fænomen understøttes af eksempler inden for eksempelvis Sudanese People's Liberation Army's (SPLA) rækker. Her er en udbredt forståelse for, at de soldater der kæmpede, og opnåede de resultater vi ser i dag, også er dem der skal betales først⁴⁰. Det har bl.a. betydet et stærkt stigende antal generaler, alle med en betragtelig hyre blot for at holde sig i ro. Eksemplet fra Unity State viser hvorledes olieindtægter anvendt til at købe lokale magtgrupperinger kan dæmpe mindre lokale konflikter på mikroniveau, og forhindre at disse ikke udvikler sig til en borgerkrig på makroniveau.

KONKLUSION

Dette brief satte ud for at argumentere for en positiv sammenhæng mellem fred i Sudan og indtægterne fra olien og konklusionen falder i to omgange. Først konkluderes i forhold til argumentationen for en positiv sammenhæng mellem fred i Sudan og indtægterne fra olien. Herefter præsenteres principielle forbehold for konklusionen og der perspektiveres i forhold til særligt Sydsudans fremtidsudsigter.

Hvis eksemplet med Unity State viser bare et nogenlunde retvisende billede af forholdene i primært de olieproducerende stater i Sydsudan peger det på, at en række centrale magthavere i syd opbygger lokale netværk på mikroniveau, der

(36) Der findes ingen tilgængelige budgetter, hvilket gør det vanskeligt at få et samlet overblik over indtægter og udgifter i Unity State. FN arbejder med myndighederne på dette felt. <http://www.sudantribune.com/UNDP-LGRP-budget-planning-for,37991>.

(37) Maggie Fick, blogger om politiske emner i Sydsudan og samarbejder med bl.a. Washington Post.

(38) <http://www.csmonitor.com/World/Africa/Africa-Monitor/2010/1025/South-Sudan-uses-oil-money-to-maintain-patronage-networks>.

(39) Se afsnittet, "Fordeling af olieindtægterne."

(40) <http://www.sudanvisiondaily.com/modules.php?name=News&file=print&sid=28584>.

kanalisere penge til relevante grupperinger. Grupperinger der har potentiale til at påvirke den interne magtbalance, og eksempelvis udfordre Sudanese People's Liberation Movement (SPLM) magt. Den systematisk afbetaling af visse grupperinger medfører således, at konflikter på mikroniveau ikke udvikler sig ukontrolleret og skaber unødvendige risici for en reduktion af indtægterne fra olie. Man kan således konkludere, at der er en positiv sammenhæng mellem fred i Sudan og indtægterne fra olien.

Idet man kan kalde tilstandene i Unity State for en slags "institutionel korrupsion"⁴¹, rejser der sig to kritiske spørgsmål til ovenstående konklusion, i forhold til særligt Sydsudans fremtid på lidt længere sigt. For det første kan man spørge om denne tilsyneladende systematisk afbetaling af visse grupperinger, kan holde freden på længere sigt. Det er vanskelig at vide præcist. Eksemplet med Lam Akols⁴² udbrud fra SPLM indikerer, at der er mange andre faktorer der spiller ind på konfliktens dynamikker. Man kunne eksempelvis argumentere for, at alliancer mod SPLM kunne dannes, og prisen for loyalitet derved ville vokse til et for SPLM uacceptabelt niveau. Olieindtægterne ville derved miste sin stabiliserende effekt. For det andet kan man spørge, skal vi acceptere et korrumpert styre i Sydsudan? For blot 20 år siden var det en udbredt opfattelse blandt samfundsforskere, at korrupsion var et uundgåeligt og i mange tilfælde positivt fænomen. I dag er der stort set enighed om, at korrupsion næsten udelukkende har store, negative konsekvenser⁴³. Her og nu leverer fordelingsmodellen som beskrevet ovenfor en grundlæggende præmis, nemlig stabilitet, men på længere sigt er der ingen fortillende der peger på, at korrupsion i længden er en gangbar samfundsmodel. Fordeling af olieindtægterne ville derved igen miste sin stabiliserende effekt.

Begge disse forbehold peger på, at olieindtægternes effekt som fredsskaber er tidsbegrænset. Verdenssamfundets opgave består derfor i, at støtte Sydsudan i en institutionel opbygningsproces hvis formål det bl.a. er, at reducere de kendte⁴⁴ negative konsekvenser ved korrupsionen, og skabe transparente pengestømme.

(41) Institutionel korrupsion er som sådan ikke et anerkendt begreb. I denne sammenhæng kan det bedst sammenlignes med bestikkelse, jf. definition af Transparency.

(42) Lam Akol Ajawins (Shillukstammen) udbrud af SPLM kan ikke alene tilskrives kamp om olie, men også forhold der går helt tilbage til begyndelsen af 1991 hvor uenighed med John Garang førte til starten på en lang magtkamp mellem de to. Shillukstammens afslappede forhold til arabiske stammer, samt Lam Akol periode (2007) som udenrigsminister, har øget spændingerne mellem Akol og SPLM. Collins, Robert O. *A History of Modern Sudan*. Cambridge Uni Press 2008, p. 204.

(43) http://www.transparency.dk/om_korrupsion.

(44) Nsongurua J. Udombana, *Fighting Corruption Seriously*, Singapore Journal of International & Comparative Law (2003) 7 pp 447–488.